

Sygn. akt II KS 6/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Andrzej Tomczyk

SSN Jerzy Grubba

Protokolant Anna Janczak

w sprawie **E. L.**,

oskarżonej o czyn z art. 177 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 17 maja 2022 r.

skargi obrońcy oskarżonej na wyrok Sądu Okręgowego w L.

z dnia 2 grudnia 2021 r., sygn. akt XI Ka (...),

1. uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w L. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;

2. zarządza zwrot na rzecz oskarżonej wniesionej opłaty od skargi w kwocie 450 zł.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w L. wyrokiem z dnia 30 czerwca 2021 r., w sprawie sygn. akt II K (...), uniewinnił E. L. od zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 177 § 1 k.k.

Wyrok ten został w całości zaskarżony przez prokuratora oraz pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej M. P. W apelacji prokuratora sformułowano zarzuty:

obrazy takich przepisów prawa procesowego, jak art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k. i błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść. Natomiast w apelacji pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej zarzucono naruszenie art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k., a także art. 5 § 2 k.p.k. Na tej podstawie skarżący wniesli o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem z dnia 2 grudnia 2021 r., w sprawie XI Ka (...), Sąd Okręgowy w L. uchylił wyrok Sąd I instancji i przekazał temu Sądowi sprawę do ponownego rozpoznania.

Nadmieniony wyrok został na podstawie art. 539a § 1 k.p.k. zaskarżony w całości przez obrońcę oskarżonej skargą na wyrok sądu odwoławczego. W skardze zarzucono rażące naruszenie prawa procesowego, a mianowicie art. 437 § 2 k.p.k. polegające na uchyleniu zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w L. z 30 czerwca 2021 r., sygn. akt II K (...) i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania ze względu na stwierdzenie wystąpienia względnych przyczyn odwoławczych z art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k. i faktu uniewinnienia oskarżonej przed Sądem I instancji, uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania jest w związku z treścią art. 454 § 1 k.p.k. jedynym możliwym rozstrzygnięciem Sądu II instancji, podczas gdy w realiach sprawy taka przesłanka nie zachodziła, ponieważ Sąd Okręgowy nie usunął we własnym zakresie stwierdzonych uchybień, o których mowa w art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k. - nie dokonał uzupełnienia postępowania dowodowego w postępowaniu apelacyjnym, a następnie nie dokonał oceny dowodów odpowiadającej wymaganiom art. 7 k.p.k. Wobec powyższego, skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w L. i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania.

W odpowiedziach na skargę prokurator oraz pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej wniesli o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga jest zasadna. Użyta przez Sąd Okręgowy argumentacja uzasadniająca zaskarżony wyrok rozważana w kontekście wymogów określonych treścią art. 437 § 2 k.p.k. nie pozwala na inną ocenę przedmiotowej skargi.

Odnosząc się do apelacji prokuratora Sąd odwoławczy stwierdził, że:

1. Sąd I instancji „nie do końca zrozumiał istotę wywodów biegłego”, zauważając przy tym, iż „wywołanie opinii biegłego z zakresu ruchu drogowego było zupełnie niepotrzebne, albowiem od początku było wiadomo, że należy ocenić zachowanie obu kobiet poprzez pryzmat odpowiednich regulacji ustawy Prawo o ruchu drogowym, a do tego przecież powołany jest wyłącznie sąd orzekający”;
2. racje ma prokurator, że w sprawie nie wyjaśniono wszystkich istotnych okoliczności, przy czym należą one do kategorii ściśle prawnych. Te rozważania należało oprzeć na ustaleniu charakteru miejsca, w którym doszło do kontaktu pojazdu z pieszą. Sąd I instancji ustalił, że doszło do tego na parkingu. Prostą tego konsekwencją była „analiza powinności kierującego pojazdem i pieszego poprzez art. 26 Prawa o ruchu drogowym”;
3. „odrębnym zagadnieniem jest, czy powyższe ustalenie można zaakceptować. Nie może być ono przesądzone przez Sąd Okręgowy przy braku wykazania przez Sąd *meriti* w oparciu o jakie dowody oznaczył charakter miejsca zdarzenia (aczkolwiek domniemywać można, że na podstawie pisma U. w S.” (k.137);
4. „Sąd II instancji nie może samodzielnie wyjaśnić powyższych okoliczności i ewentualnie w rezultacie zmienić zaskarżone orzeczenie, gdyż w związku z uniewinnieniem oskarżonej zabrania tego art. 454 § 1 k.p.k. Jedynym dopuszczalnym rozstrzygnięciem, zgodnie z art. 437 § 2 k.p.k. jest uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania”.

Przytoczona *in extenso* argumentacja Sądu Okręgowego uzasadniająca rozstrzygnięcie o uchyleniu zaskarżonego wyroku świadczy o słuszności przedmiotowej skargi.

Z tych stwierdzeń wcale bowiem nie wynika stanowcze przekonanie Sądu II instancji o tym, że zaistniały podstawy do skazania oskarżonej, co wobec treści art. 454 § 1 k.p.k. było niedopuszczalne. Sąd II instancji powziął jedynie co do uniewinnienia oskarżonej wątpliwości, na co wskazują te zawarte w uzasadnieniu jego wyroku sformułowania. Nie dostrzegł jednak przy tym, że powinien je jednak rozstrzygnąć dokonując samodzielnej oceny tak poprawności ustalonego przez Sąd I instancji stanu faktycznego będącego podstawą wyroku tego Sądu, jak i prawno-karnej analizy tych ustaleń. Zgodnie z uchwałą siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2018 r., I KZP 10/18 (OSNKW 2018 z. 11 poz. 73): *„Możliwość uchylenia wyroku uniewinniającego, umarzającego albo warunkowo umarzającego postępowanie karne i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania związana z regułą ne peius określoną w art. 454 § 1 k.p.k. (art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k.) zachodzi dopiero wtedy, gdy sąd odwoławczy - w wyniku usunięcia stwierdzonych uchybień stanowiących Jedną z podstaw odwoławczych określonych w art. 438 pkt 1-3 k.p.k. (czyli np. po uzupełnieniu postępowania dowodowego, dokonaniu prawidłowej oceny dowodów, poczynieniu prawidłowych ustaleń faktycznych) - stwierdza, że zachodzą podstawy do wydania wyroku skazującego czemu stoi na przeszkodzie zakaz określony w art. 454 § 1 k.p.k. Sama tylko możliwość wydania takiego wyroku w ponownym postępowaniu przed sądem pierwszej instancji Jest niewystarczająca dla przyjęcia wystąpienia reguły ne peius określonej w art. 454 § 1 k.p.k.”* Tym samym powołanie się przez Sąd odwoławczy na art. 454 § 1 k.p.k. ma charakter jedynie symboliczny. Z uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego nie wynika, że Sąd ten stanął na stanowisku, iż oskarżona powinna zostać skazana za przestępstwo z art. 177 § 1 k.k., a jedynie, że Sąd II instancji powziął wątpliwości co do trafności rozstrzygnięcia Sądu I instancji. Nie ulega przy tym wątpliwości, że tych wątpliwości nie próbował sam wyjaśnić, chociaż w ten sposób mógłby dopiero zweryfikować trafność orzeczenia Sądu Rejonowego. Nie jest zatem tak jak to w odpowiedzi na skargę ujął prokurator, że Sąd Okręgowy „wyraźnie podkreślił, że zgromadzony w przedmiotowej sprawie, kompletny materiał dowodowy, daje pełne podstawy do skazania oskarżonej”. Przeczy bowiem temu rzeczywista treść uzasadnienia wyroku będącego przedmiotem rozpoznawanej skargi.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

